

De Knorhaan 91

**Nieuwsbrief Strandwerkgroep
KNNV Alkmaar-Den Helder**

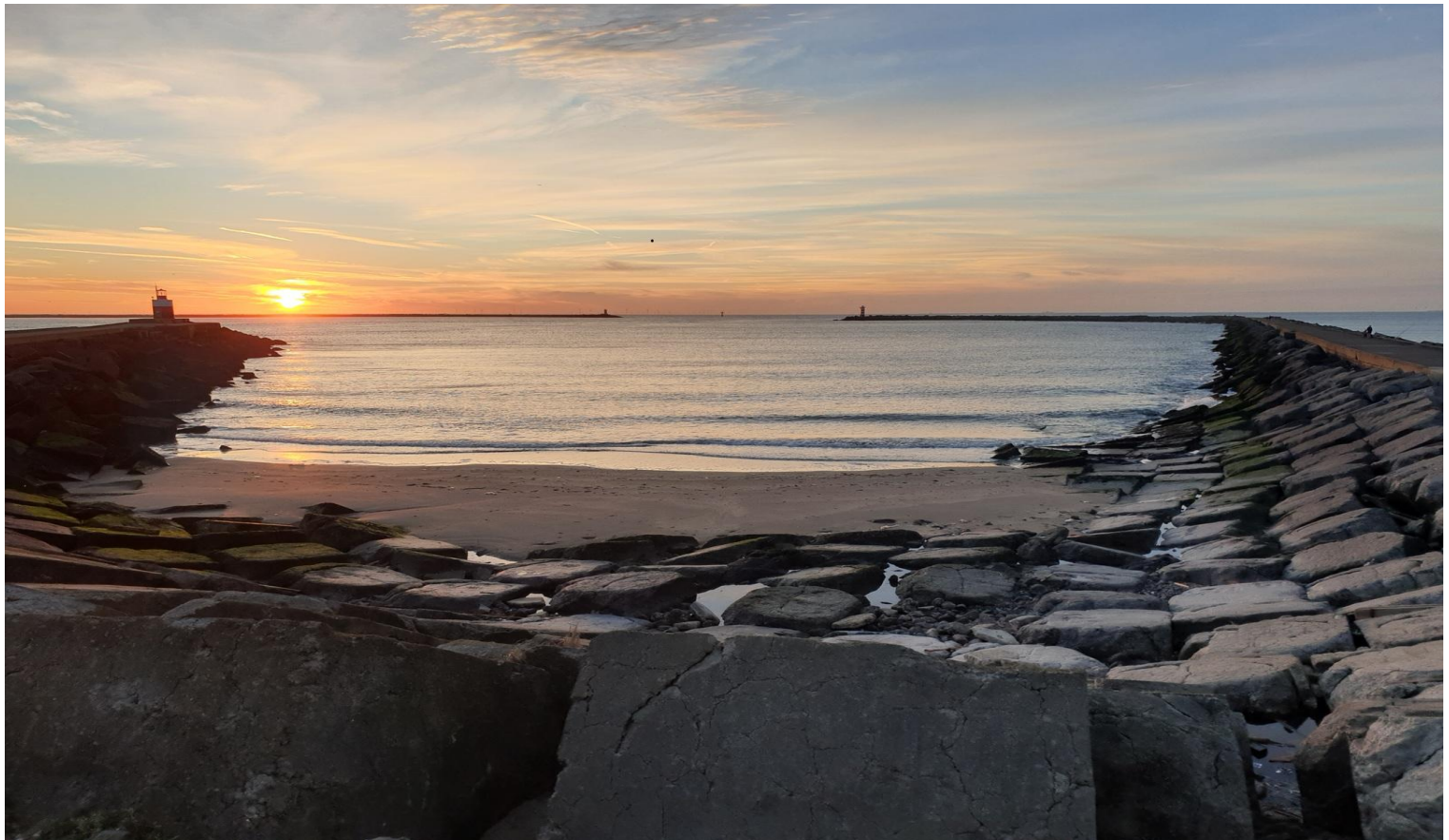
Inhoud

- Inleiding
- Excursies
- Excursieverslagen
- Strandvondsten
- Gejutte berichten

Coördinator: Wilbert Kerkhof tel. 0616642993 e-mail: kerkhof01@hetnet.nl
Foto's; Linda Haulo, Luc Knijnsberg, Rien de Ruiter, Boet van Heugten, Wilbert Kerkhof

Inleiding

In een rustige herfst blijkt er door wat geluk en flink wat strandbezoeken toch voldoende aanspoelsel gevonden om een Knorhaan te vullen. Na de excursies blijven er af en toe nieuwe soorten op onze lijsten verschijnen. Op het strand van IJmuiden naar Zandvoort bleek een tot voorkort zeldzame krab in honderdtallen aan te spoelen. Bij Wijk aan Zee lijken steeds vaker 'Zeeuwse' soorten te vinden. Zee en het strand blijven verrassend vrijgevege natuurgebieden, hopelijk ook in het nieuwe jaar. Iedereen een gloedvol en soortenrijk 2026 gewenst !

Strandje, Noordpier Wijk aan Zee

Excursies

In de wintermaanden van 2026 bezoeken we drie Noord-Hollandse stranden. In januari hopen we de halve marathon te ontlopen bij Hargen aan Zee. Bij Zandvoort-Zuid vandaan brengen we in februari een bezoekje aan strandreservaat de Noordvoort. Begin maart wandelen we van Bergen aan Zee naar de Kerf in de hoop op een rijke winteroogst in de hoogwaterlijn.

Op 19 april staat de wierenexcursie met Frank Perk bij Den Helder op het programma. Op de dijk bij het Kaaphoofd, naast fort Erfprins, is een parkeerplaats voor een 6-tal auto's. Hopelijk is het rustig weer en heel laag water zodat de wieren goed bereikbaar zijn.

gewone slangster bij Zandvoort

- 18-1 Hargen aan Zee, 12.00-14.00, vertrek Station Alkmaar Noord 11.30
- 15-2 Zandvoort-Zuid, 10.00-12.00, vertrek Station Alkmaar-Noord 9.00
- 8-3 Bergen aan Zee, bij het Zeeaquarium, 14.00-16.00
- 19-4 Huisduinen- Den Helder, 15.00-17.00, Wieren excursie bij Het Kaaphoofd. Verzamelen op de dijk bij Fort Erfprins. Vertrek Station Alkmaar-Noord 14.00

suikerwier, 11-7-2021 Huisduinen

Excursieverslagen

Petten. Op 19 oktober liepen zeven personen met rustig weer een strandexcursie bij Petten. Op grond van de strandbezoeken van de actieve leden in de voorgaande maanden waren de verwachtingen niet erg hoog gespannen. We hoopten dat het iets meer dan een nulmeting zou gaan worden. Gelukkig bleek het beter dan dat en kwamen er nog 53 waarnemingen op de lijst waarvan 32 schelpen. De leukste vondst was een penhorentje dat uit het gruis van Ria tevoorschijn kwam. Zowel in het schaarse gruis van Henk Dekker als van Wilbert werd een dwergdrijfhorentje gevonden. Marianne wist door goed te zoeken drie eikapsels te bemachtigen, tweemaal hondshaai en een keer stekelrog.

Datum: 19-10-2025

locatie: Petten

aantal personen: 7

weer: 12^oC

Groenwieren

Darmwier, spec.

Bruinwieren

Japans bessenwier

Riemwier

Knotswier

Blaaswier

schijfkwallen

Oorkwal

Zeepaddenstoel

hydroidpoliepen

tweetandzeedraad

Ringwormen

borstelwormen

Schelpkokerworm

Goudkammetje

Geleedpotigen

kreeftachtigen

Noordzeekrab, schild

Gewone Strandkrab, alg.

Breedpootkrab, enkele

Weekdieren

buikpotigen

Wadslakje, 1x

Muizenkeuteltje, 1x

Gewone penhoren, 1x

Grote tepelhoren, 10x

Glanzende tepelhoren,
gruis

Muiltje, enkele

Wulk, 2x

Dwergdrijfhorentje, 2x
tweekleppigen

Gewone mossel, alg.

Gewone oester, aanw.

Paardenzadel

Ovaal zeeklitschelpje, 5x

Tweetandschelpje, 6x

Gewone kokkel, aanw.

Brakwaterkokkel, enkele

Noorse hartschelp, enkele

Halfgeknotte strandschelp

Ovale strandschelp

Stevige strandschelp

Grote strandschelp, 1x

Gewone otterschelp, aanw
+ doubletten

Amerikaanse
zwaardschede

Kleine slanke

zwaardschede, 2x

Grote zwaardschede, 1x

Rechtsgestreepte

platschelp, 4x

Nonnetje ?

Zaagje, aanw.

Witte dunschaal, enkele

Gewone Venusschelp,
aanw.

dwergdrijfhorentje

Gewone tapijtschelp, 1x,+
1 doublet

Grijze tapijtschelp, alg.

Amerikaanse boormossel,
enkele

Ruwe boormossel, 1x

koppotigen

Gewone zeekat, alg.

Mosdientjes

Fijn kantmosdientje

Stekelhuidigen

Zeeboontje, enkele

Gewone zeester, juveniel

Vissen

Hondshaai, 2x eikapsel

Stekelrog, 1x eikapsel

Egmond aan Zee. 16 November was de excursie bij Egmond aan Zee. Het was al lang geleden dat deze plek door de groep bezocht was. Het werd zoals verwacht meer een speurtocht naar schelpen dan een enthousiaste poging de meeste bijzondere aanspoelsels uit een breed strandaanbod te selecteren. Toch was er wel een zeer verrassende vondst. Wiljan raapte langs onze winterse kust een mooi stukje tropisch koraal op. Of dit koraal door andere strandbezoekers is achtergelaten of is aangespoeld uit een gezonken VOC-schip voor de Hollandse kust zal wel in nevelen gehuld blijven. Bij de krabben en zeesterren waren de ovaalronde krab en de zee-appel weer present.

Datum: 16-11-2025

locatie: Egmond aan Zee

aantal personen: 6

weer: 7⁰C

Bruinwieren

Riemwier

Knotswier

Blaaswier

Kleine Zee-eik

Roodwieren

Koreaans horentjeswier

Neteldieren

bloemdieren

Slibanemoon, 2x

hydroidpoliepen

Zeerasp op tepelhoren

Tweetandzeedraad

Ringwormen

borstelwormen

Schelpkokerworm

Goudkammetje, kokertje

Driekantige

kalkkokerworm

Geleedpotigen

kreeftachtigen

Gewone Strandkrab

Gewone zwemkrab

Grijze zwemkrab

Ovaalronde krab, 1x

Breedpootkrab

Kleine heremietkreeft,
resten

Gewone garnaal

Weekdieren

buikpotigen

Wadslakje, 80x

Gekielde cirkelslak, 3x

Grote tepelhoren, aanw.

Glanzende tepelhoren, 2x

Muiltje, enkele

Wulk, enkele

Gevlochten fuikhoren

Stomp traliehorentje, 8x

Dwergdrijfhorntje, 1x

tweekleppigen

Gewone mossel

Gewone oester, enkele

Japanse oester, enkele

Tweetandschelpje, 10 x

Gewone kokkel

Brakwaterkokkel

Noorse hartschelp, 1x

Halfgeknotte strandschelp

Ovale strandschelp,
enkele

Stevige strandschelp, 1x

Grote strandschelp, aanw.

Gewone otterschelp,
aanw.

Amerikaanse

zwaardschede

Rechtsgestreepte

platschelp, 4x

Nonnetje, 3x

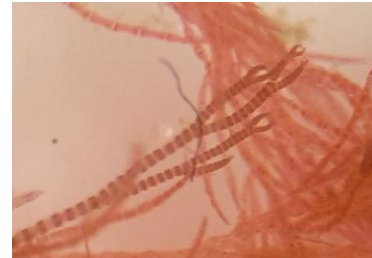
Zaagje, aanw.

Witte dunschaal, 2
doublet

Gewone Venusschelp,
aanw.

Gewone tapijtschelp,
enkele

Amerikaanse boormossel,
+ doublet

Koreaans horentjeswier

Witte boormossel, 1x
fragm.

Ruwe boormossel, 1x

koppotigen

Gewone zeekat

Stekelhuidigen

Zeeklit

Zeeboontje

Gewone zeester, enkele

Zee-appel, 1x

Extra

Koraal 1x

koraal bij Egmond aan Zee

Wijk aan Zee. Op 7 december gingen we in het sinterklaasweekend bij Wijk aan Zee met 9 personen op zoek naar achtergelaten presentjes op het strand. Er stonden na afloop 74 soorten op de lijst waarvan 52 schelpen. Marion vond met haar eerste slangster de topper van de dag. Vanaf de noordpier werd een vissende zeehond bekeken. Een klein uitstapje naar het ministrandje in de vork van de pier werd voor de meeste deelnemers een te gevaarlijke onderneming door de gladde betonblokken. Gelukkig bleken er in het verzamelde gruis 200 meter ten noorden van de pier erg leuke kleinoden te zitten. Zo kwamen onder meer de witte wenteltrap, wit muizenootje, slank gordelhorentje en mosselslurpertsje nog op de lijst. Twee kleine beschadigde horentjes werden na overleg met een admin. van Waarneming.nl als breed tandhorentje, *Odostomia unidentata*, en slank traliehorentje, *Parthenina indistincta*, toegevoegd aan bijzondere vondsten bij Wijk aan Zee. Beide schelpjes komen voor in fossiel gruis, de beschadigingen zijn dus goed verklaarbaar. Ria trof in haar gruis een klepje van de noordse rotsboorder aan. Ook dit is geen gebruikelijke vondst bij Wijk aan Zee. De vondsten van vrij zeldzame fossielen, verse mosselslurpertsjes en wit muizenootje op hetzelfde strand maakt van deze plek bij de Noordpier niet alleen een rijke plaats in schelpensoorten maar ook in tijdspanne. Sommige slakkenresten lijken het eeuwige leven te hebben.

Datum 7-12-2025

locatie: Wijk aan Zee

aantal personen: 9

weer: 10°C

Groenwieren

Zeesla

Bruinwieren

Riemwier

Knotswier

Blaaswier

Kleine Zee-eik

Navelwier

Neteldieren

bloemdieren

Paardenanemoon, 30+

hydroidpoliepen

Zeerasp, op wulk

Tweetandzeedraad

Ringwormen

borstelwormen

Schelpkokerworm

Goudkammetje, kokers in
gruis

Driekantige

kalkkokerworm

Geleedpotigen

kreeftachtigen

Noordzeekrab, schild

Gewone strandkrab

Ovaalronde krab, schild,
poot

Blaasjeskrab, schild

Weekdieren

buikpotigen

Gewone alikruik

Ruwe alikruik, 1x in gruis

Wadslakje, 200+

Vliezig drijfhorentje, 1x

Muizenkeuteltje, 1x

Witte wenteltrap, 1x

Gekielde cirkelslak

Grote tepelhoren, aanw.

Glanzende tepelhoren, in
gruis

Muiltje, aanw.

Wulk

Gevlochten fuikhoren,
enkele

Oubliehoren, 8x

Gekielde cirkelslak 1x

Wit muizenootje, 1x

Stomp traliehorentje, 16x

Slank gordelhorentje, 1x

Mosselslurpertsje, 7x

Breed tandhorentje, 1x

Slank traliehorentje, 1x

tweekleppigen

Gewone mossel

Wijde mantel, fragm.
gruis

Gewone oester, enkele

Japanse oester, algem.

Ovaal zeeklitschelpje, 6x

Tweetandschelpje, 42 +
doublet

Japanse oester, Wijk aan Zee

slank gordelhorentje

Gewone kokkel, alg.
Brakwaterkokkel, aanw.
Geknobbelde hartschelp,
1x fragm.
Noorse hartschelp
Halfgeknotte
strandschelp, alg
+doubletten
Ovale strandschelp, aanw.
Stevige strandschelp, 1x
Grote strandschelp, aanw.
2x levend
Gewone otterschelp, alg.
Amerikaanse
zwaardschede
Kleine slanke
zwaardschede, 2x
Tere plaatschelp, aanw.
10+
Rechtsgestreepte
plaatschelp, alg.
Nonnetje, alg.
Zaagje, aanw.
Platte slijkgaper, aanw.
Witte dunschaal, enkele

Gewone Venusschelp,
aanw.
Gewone tapijtschelp,
aanw. +doubletten
Strandgaper, 10 +
Afgeknotte gaper, 2x
Amerikaanse
boormossel, alg.
Witte boormossel, aanw
Ruwe boormossel, 2x
fragm.
Gewone papierschelp,
5x fragm in gruis.
Noordse rotsboorder, 1x
gruis
koppotigen
Gewone zeekat
Stekelhuidigen
Zeeklit, resten
Zeeboontje, alg.
Gewone zeester, resten
Gewone slangster, 1x
Vissen
Stekelrog, 1x eikapsel
Zoogdieren
Gewone zeehond, 1x

wit muizenootje en witte
wenteltrap, Wijk aan Zee

oubliehorentjes, wijk aan Zee

breed tandhorentje,
Odostomia unidentata

stomp traliehorentje,
Parthenina sarsi

slank traliehorentje,
Parthenina indistincta

mosselslurperts, Wijk aan Zee

wit muizenootje, Wijk aan Zee

Strandvondsten

-Op 10 Oktober bezocht Linda het strand bij Sint Maartenszee. Ze vond daar onder meer een eicluster van de zeekat, veel zeesterren, een goudkammetje met gouden kam en vulkaantjes op een plastic pijp.

-Op dezelfde dag was Wilbert bij Petten op het strand. Daar vond hij het 1ste eikapsel van de blonde rog voor deze herfst en een glazen pot met eendenmosselen. Verder verzamelde hij nog zes eikapsels van de stekelrog en een taproggeballetje. Dit soort zachte kunststof balletjes worden gebruikt voor het schoonmaken van leidingen van koelwaterinstallaties. Het is de bedoeling dat deze balletjes in een gesloten systeem blijven, maar er ontsnappen er kennelijk veel, van verschillende kleuren en formaten. Het is een van de vele soorten industriële plasticvervuilingen die we regelmatig op het strand vinden.

-Op 16 oktober meldde Rien de Ruiter de vondsten van vier soorten eikapsels van het Hondsbossche strand. Het ging hierbij om 5x *Raja clavata*, 2x *Raja montagui*, 1x *Raja undulata* en 2x *Scyliorhinus canicula*. Met name *R. undulata*, de golfrog wordt niet zo vaak gevonden.

-20 Oktober Zocht Boet van Heugten met enkele andere garnalenvissers met een kornet naar het verborgen leven voor de kust bij Bergen aan Zee. Tussen de flinke aantallen garnalen kwamen er ook opvallend veel kleine grondels, dikkopjes, *Potamoschistus minitus*, mee in het net.

goudkammetje bij Sint Maartenszee

Pot met grote eendenmosselen

Eikapsels van stekelrog, gevlekte rog, golfrog en hondshaai, Hondsbossche

dikkopjes bij Bergen aan Zee

Zes keer stekelrog en een taproggeballetje bij Petten

-22-10 Bezocht ik verschillende plekken langs het Noordzeekanaal. Op de veerstoep van het Buitenhuizer veer en bij het veer van Velzen bleken nog steeds verschillende exotische schelpen te vinden. Het Zuid-Amerikaans brakwaterhorentje, *Heleobia charruana*, de brakwaterstrandschelp en de gebogen traliemossel bleken algemeen voor te komen. Bij Buitenhuizen werden ook enkele brakwatersteurgarnalen gevangen en bij Velzen waren veel kalkskeletten van de trompetkalkkokerworm aan de beschoeiing gegroeid.

30-10 Vond ik op het nogal schone strand ten noorden van Petten een aantal eikapsels van stekelrog en een klein plastic flesje waar vijf Nieuw-Zeelandse zeepokken op zaten.

-Op 6 November vond Wilbert op het strandje tussen de pier bij Wijk aan Zee in een klein beetje gruis 2 maal wit muizenootje en 9 mosselslurperts. De regelmatige vondsten van het wit muizenootje op deze plek doen vermoeden dat de soort naast de bekende locaties in Zeeland ook bij Wijk aan Zee een populatie heeft. (Zie ook de decemberexcursie aldaar.)

-6 november vond Ria leuke schelpjes in gruis op het groene strand bij Camperduin. Haar lijstje vermeld 3x melkwit traliedrijfhorentje, 84 muizenkeuteltjes, 2x gewone wenteltrap, 1 witte wenteltrap, 1x top van een Chinees hoedje, 1x gewone trapgevel, 1x wijde mantel, 8x sabelschede fragmenten, 9x kleine platschelp en 1x papierschelp. Dat kan samen wel als rijk gruis genoteerd worden.

-10 November was ik op zoek naar eikapsels of gruis op het strand bij Bloemendaal. De soorten waar ik voor kwam vond ik niet, maar er lagen wel meer dan 100 restanten van ovaalronde krabben. Deze 'zeldzaamheid' was hiermee verreweg de meest angespoelde krab.

*Ovaalronde krab.
Inmiddels een
vertrouwde
verschijning in het
strandaanspoelsel.*

*Zuid-Amerikaans brak-
waterhorentje, Velzen*

*brakwatersteurgarnaal
veerstoep Buitenhuizen*

Nieuw-Zeelandse zeepokken

-Op 26 november vond Wilbert bij Hoek van Holland, veel tepelhorens, een geschubde stekelhoren, een wenteltrapje en vijf fossiele grote strandschelpen. Verder verzamelde ik drie kleppen van de gedoornde hartschelp, waarvan er een kennelijk beknelde had gegeten tijdens de groei waardoor de schelp een vreemde hoekige onderrand had gekregen. Op de Zandmotor lagen veel minder schelpen maar werd nog wel een paardenzadel opgeraapt.

*Hoekige, gedoornde hartschelp,
Hoek van Holland*

pholade, groot tafelmesheft en messchede

Fossiele grote strandschelp

-Op 4 december vond Linda Bij Sint Maartenszee fragmenten van drie verschillende schelpen, die alle drie vanwege de slotkenmerken nog tot op soort benoemd konden worden. Het ging om; groot tafelmesheft, messchede en pholade. Ze noemde ze zeer terecht drie topvondsten.

-12 December verzamelde ik een half emmertje gruis op het stadsstrand bij Hoorn. Uit de iets grotere schelpjes konden bij een eerste selectie al vijf pelikaansvoetjes, zeven wenteltrapjes en een zoetwaterneriet geselecteerd worden. In de kleinere fractie zaten 65 dubbeltjesschelpen, honderden muizenkeuteltjes en in ieder geval 4 keer bruin contrahorentje. Een deel van het materiaal moet nog door de binoculair bekeken worden. De oude Zuiderzeebodem blijft een rijke en arbeidsintensieve bron voor schelpengruishobbyisten.

pelikaansvoetjes

Rijk gruis uit de Zuiderzeebodem

muizenkeuteltjes, stadsstrand Hoorn

dubbeltjesschelpen uit de oude Zuiderzeebodem

-19 December verzamelde Ria weer gruis bij Camperduin. Ook deze keer zaten daar weer leuke schelpjes in. Ze melde veel wadslakjes, 10 muizenkeuteltjes, 1x penhoren, 3x stomp traliehorentje, 1x oublihoren, 2x wijde mantel, 6x ovaal zeeklitschelpje, veel tweetandschelpjes, 3 fragmenten sabelschede, 1x tere platschelp, 14x kleine platschelp, 2x prismatische dunschaal en 6x kleine astarte.

-Op 20 december vonden Luc en Lucette een flink stuk van een grote mantel op het strand van Bergen aan Zee. Dit is een schelp die slechts af en toe van de Noord-Hollandse kust gemeld wordt.

zaagje, kokkel, grote mantel, Bergen

vulkaantjes bij Sint Maartenszee

trompetkalkkokerworm, veerstoep Velzen

Gejutte berichten

Nature Today

Wrakduik levert nieuwe vissoort voor Nederland op: de ringnek slijmvis

Op 29 september werd tijdens een wrakduik zo'n 20 kilometer uit de kust van Callantsoog een onbekende vissoort ontdekt. Het bleek te gaan om de ringnek slijmvis, een nieuwe soort voor Nederland. De Noordzee is een complex..

[Lees verder](#) 10 oktober 2025

Drie nieuwe Zeesla- en Darmwier-soorten in Nederland

Zeesla en darmwieren komen overal langs de Nederlandse kust voor, maar de wieren goed op naam brengen, is ontzettend lastig. Recent DNA-onderzoek heeft de Nederlandse biodiversiteit van deze groene wieren in kaart gebracht, met..

[Lees verder](#) 26 oktober 2025

De opvallende opmars van de opgeschoven Ovaalronde krab

Acht jaar geleden was het bijzonder nieuws: een voor ons gebied nieuwe krab, voor het eerst herkend op Ameland. Deze Atlantische soort stond te boek als zeldzaam. Niemand kon vermoeden dat deze dieren binnen een paar jaar zo..

[Lees verder](#)

Eindelijk weer een 'vierde schuimschild'

In het najaar is het strand vaak een knekelhuis met resten van allerlei zeedieren. Er zijn mensen die dan Sepia-schilden juttten; de overblijfselen van inktvissen. Behalve gewone, spoelen soms zeldzame schilden aan. Onlangs was het..

[Lees verder](#)